

ću zato glasati protivu ovog predloga. To sam imao da kažem.

Predsednik Miša Trifunović: Gospodo, pristupićemo rešenju. Ovo je predlog sekcije, pododbora o ovome pitanju, uz koji je primljen od g. izvestioca i predlog g. Kristana. Pododbor predlaže, da se ova koncesija ima poništiti. Ja ću to staviti na glasanje. Ja sam mišljenja, gospodo, da se ovaj izveštaj ne parča, nego da se glasa o celome izveštaju. On Vam je poznat, jer Vam je bio razdat i Vi ste ga valjda pročitali, te nije ni potrebno da ga ja sad čitam. Isto tako poznata Vam je izmena g. Kristana, koja je primljena.

Milorad Vujičić: Ja molim, da se glasa poimenično. Ovo je pitanje vrlo važno i ja zbog toga baš i želim da to glasanje bude takvo.

Ljuba Jovanović: Sasvim je pravilno da se glasa po celome izveštaju. Ali ako on ima više delova, onda posle toga glasanja o celome izveštaju glasa se o svakom pojedinom delu.

Predsednik Miša Trifunović: Suština je izveštaja odborskog, da se koncesija poništi. Glasaćemo poimenično. Ko je za to, da se ovo odborsko mišljenje primi sa izmenom g. Kristana izvoliće glasati »za«, a ko je protiv, izvoliće glasati »protiv«.

Sekretar dr. Pavle Čubrović proziva članove Zakonodavnog Odbora da glasaju i oni su glasali ovako:

Miša Trifunović protiv, Magovčević za, Šumenković za, Mih. Živković za, Manojlo Sokić za, Valerijan Pribićević za, Dulibić za, Kristan za, Svet. Popović za, Ljuba Trandafilović za, Pavle Angjelić za, Jovan Gjonović za, Milosav Rajčević protiv, Vojislav Lazić za, Simo Krstić za, Ljuba Jovanović protiv, Milorad Vujičić protiv, Vas. Popović za, Sećerov za, Osman Vilović za, Hadži Kadić za, Marko Gjurčić protiv, Ljubo Popović protiv, Vilder za, Jovan Radonić protiv, Pećanac protiv, Milan Miloradović za.

Nastas Petrović: Smatram, da je rad ovoga odbora u ovome momentu i nezakonit i neustavan i zbog toga ne sudelujem ni u glasanju ni za ni protiv. Smatram, da sam u publici, da sam odsutan.

(Posle glasanja.)

Predsednik Miša Trifunović: Gospodo, glasalo je svega 27 poslanika. Glasalo je za 19, a 8 su glasali protiv. Prema tome objavljujem, da je izveštaj pododbora za ovu koncesiju primljen.

Jeste li, gospodo, za to, da današnju sednicu zaključimo? (Glasovi: Jesmo!) Večerašnju sednicu zaključujem, a iduću zakazujem za ponedeljak, u 4 sata posle podne, s ovim dnevnim redom: dogovor o izboru odbora za administrativnu podelu zemlje.

(Sednica je zaključena u 19 časova.)

XLIII. SEDNICA

ZAKONODAVNOG ODBORA NARODNE SKUPŠTINE

KRALJEVINE

SRBA, HRVATA I SLOVENACA

držana 6. februara 1922. god. u Beogradu.

Predsedavao **Predsednik Miša Trifunović.**

Sekretar dr. Pavle Čubrović.

Prisutan gosp. Ministar za izjednačenje zakona, Marko Trifković.

(Početak u 16 i 30 časova.)

Predsednik Miša Trifunović: Gospodo, otvaram 43. redovni sastanak. Molim da čujete Zapisnik prošloga sastanka.

Sekretar dr. Pavle Čubrović čita protokol prošloga sastanka.

Predsednik Miša Trifunović: Ima li primedbe na protokol? (Nema.) Objavljujem, da je protokol primljen. Pre nego se predje na dnevni red, čast mi je izvestiti, da se je pododbor za proučavanje koncesija za iskorišćivanje vodnih snaga sastao i konstituisao i izabrao sebi za predsednika Etbina Kristana, za potpredsednika Radeslava Agatonovića i za sekretara dr. Halil bega Hrasnicu; pododbor za proučavanje zakonskog predloga o ministarskoj odgovornosti se sastao i konstituirao i izabrao za predsednika Ljubu Jovanovića, potpredsednika Nedeljka Divera i sekretara Milana Miloradovića, te da se pododbor za proučavanje šumskih koncesija sastao i konstituisao i izabrao za predsednika Ljubu Jovanovića, potpredsednika Jov. Gjonovića i sekretara Ljubu Trandafilovića.

Prelazi se na dnevni red. Na dnevnom redu je dogovor o izboru pododbora za proučavanje zakonskog predloga o administrativnoj podeli zemlje, općinskih uprava, oblasnih i sreskih samouprava. Ovde su tri projekta. Skupština je za svaki izabrala jedan pododbor, koji nije završio posla, pa sad stoji do odbora, hoće li da bira podobore ili hoće li da opet bira jedan odbor za sva tri projekta, ili za svaki zaseban odbor. O tom možemo sada raspravljati. Reč ima gospodin Čubrović.

Dr. Pavle Čubrović: Gospodo, mi smo doneli Ustav, ako se ne varam, dne 29. juna. Po čl. 135. Ustava tačno je označeno, da se jedan odbor specijalno odabere iz Skupštine, koji će doneti zakon o administrativnoj podeli zemlje i t. d. Taj odbor nije svršio posao i stvar je stala na nama, da mi to svršimo. Medjutim mi imamo dva meseca po Ustavu i ako to ne svršimo za dva meseca, prepustićemo Vladi, da ovo pitanje uredi uredbom i time ćemo ne samo dovesti u krizu ovo pitanje, nego ćemo i kompromitirati ovo najvažnije pitanje, a to je pitanje potpunoga ujedinjenja zemlje. Narod čeka na prvom mestu, da konzekventno izvadimo ujedinjenje zemlje, a to ne može biti ako ne budemo svršili u određenom roku osnovu za administrativnu podelu zemlje. Zato predlažem, da ne gubeći vremena izaberemo iz svake partijske grupe odbor i da taj ima da prikupi sav

materijal o tome predmetu, što je s jedne strane iznela Vlada, a s druge strane dosadašnji odbori i da u roku od 10 dana podnese izveštaj, da ne dopustimo, da se ovako važno pitanje rešava uredbom.

Ja bih molio, da se odmah predje na tu stvar i da se odmah izabere taj odbor i da se nekoliko minuta za konstituisanje odbora. Mogu reći ovo, da partija, kojoj imam čast pripadati, apsolutno od ovog pitanja administrativne podelu zemlje neće ni na dlaku odstupiti i nikakovu koncesiju neće dopustiti; ona smatra to pitanje za bitno pitanje ne samo svog ostanka u vladi, nego i za svoj rad u Ustavu u Ustavotvornoj i Zakonodavnoj Skupštini i traži, samo da se pristupi ovom pitanju najvećom ozbiljnošću.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima Ministar za izjednačenje zakona.

Ministar za Izjednačenje Zakona **Marko Trifunović:** Ja nisam ustao, da govorim, nego samo da učinim jednu napomenu na govor g. Čubrovića. Doista je nezgodno, što Narodna Skupština nije ovu stvar rešila, jer odbor sastavljen iz svih partija nije stigao da projekt pretrese i oceni. Ja mislim, da će ta nezgodu Zakonodavni Odbor ispraviti i da će Zakonodavni Odbor u predviđenom roku doneti svoju odluku u pozitivnom smislu. Mislim, da će sve partije i kao član radikalne stranke izjavljujem, da će radikalna stranka prihvatiti, da tu stvar u odboru reši. Medjutim ako to pitanje ne bi bilo rešeno u ovom Zakonodavnom Odboru i ako bi Vlada imala, da to pitanje reši uredbom, ja nikako ne mislim, da bi tim bilo kompromitovano ujedinjenje narodno. Ustav je vodio računa o raznim teškoćama i izrekom predvideo, da se podela može izvesti i uredbom, ako zakonodavno telo ne bi stiglo da to uradi. Ujedinjenje je već utvrđeno i ranije i našim Ustavom, te ono ne može biti, a ne bi ni moglo biti kompromitovano, ako Odbor ne bi stigao da syrši povereni mu posao.

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč gospodin Čubrović radi ličnog obaveštenja.

Sekretar dr. Pavle Čubrović: Ja sam za to malo alegorični kazao, ali kad se dovede u savez cela stvar u suštini i kad Parlament u zakonitom roku ne dovrši stvar, na komu stvarno počiva ujedinjenje, da će biti kompromitovano ujedinjenje.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima narodni poslanik g. dr. Hohnjec.

Dr. Josip Hohnjec: Gospodje! Kakor u odboru za podelu zemlje, tako moram tudi tukaj, z ozirom na zakonski predlog o podeli zemlje na oblasti v imenu Jugoslovenskoga kluba izjaviti sledeće: Mi smatramo v smislu ustavnega načrta našega kluba samo podelu zemlje na pokrajine, kojim se mora dati široka in učinkovita samouprava in zakonodavna avtonomija, za zgodno za izmirenje našega troimenskega naroda in radi tega v interesu države.

Znano je in priznано, da velika večina Hrvatov in Slovencev in tudi mnogo uglednih srpskih političarjev od vlade predloženi način notranjega uređenja države obsoja kot nepravilen in nesposoben, da v istini uredi notranje prilike države. Svoje obsojbo je tudi izrekel odbor za podelu zemlje, kjer je bilo obče mišljenje, da bi predložena podela bila neprovedljiva, ker je ozirom na prirodne, ekonomske in socialne prilike popolnoma pogrešna. Poudariti pa je tudi treba, da je vladni predlog tehnično nemarno in nedostavno izdelan. V istini se more dobiti karta, v kojoj je začrtana predložena razdelitev države na oblasti. Veliko pa je vprašanje, ali začrtane meje

odgovarjajo geografskim in historičnim razmeram, ali so skladne z gospodarskimi, trgovinskimi in prometnimi zahtevami, ali so upravičena s plemenskega, nacionalnega ali verskega ozira. To vprašanje se mora z vso resnobo vzeti v ozir in v pretres. Mislim, da ga ni lahko parlamenta na svetu, v katerem bi bilo možno, da se predlog o tako važnem vprašanju, kakor je administrativna razdelitev zemlje, tako lahko miselno in nedostavno izdelan, predloži poslanecem. Narodnim zastopnikom se priporočuje in od njih se pričakuje, da glasujejo za neku podelu zemlje, za koju većina ne more znati, ali je dobra ali ne, ker nima pravega v pogleda v razloge, ki bi opravičevali tako podelu. Zato pa zahteva ne samo volevažna zadeva, za koju tukaj gre, marveč tudi čast vsakega poslanca, da se ta nedostatek odpravi.

Statistični material, ki se nam je dal na razpolago, je tako boren, da se ne more ustvariti nobena prava sodba ne o teritorijelni razsežnosti poedinih oblasti, na o njih naseljenosti, ne o prirodnih, ekonomskih in socialnih prilikah, ki so baje bile merodajne za predloženo razdelitev. Manjka (fali) vsako stručno obrazloženje ovega predloga, koje bi stvarno realnimi razlogi — motiviralo, zakaj se je vlada odločila za tako razdelitev zemlje, ne pa za drugo, ki bi bila ne samo po mnenju našega kluba, marveč po mnenju mnogih drugih poslančev, pravilnejša in veliko boljše za prilike v naši državi. Gospoda! Predloženi načrt podelu zemlje je za to specielno ustvarjen odbor odklonil. Toda ta načrt je skozi vrata zakonodavnog odbora zopet prišel v parlament kakor žid, ki pride pri drugih vratih zopet v hišo, iz katere je bil vržen skozi prva vrata. Ta načrt ni vreden, da bi o njem razpravljaj zakonodajni odbor. Ta odbor ne sme biti rešilna postaja za zakonske predloge, ki so v drugih odborih pretrpeli popolni brodolom. Zato iz prejšnjih razloženih vziokov predlagam, da se ta zakonski predlog kot nedodatno in nemarno izdelan vrne vladi ter da se prelazi na dnevni red.

Predsednik Miša Trifunović: Gospodo, dozvolite da napomenem, da se danas ovde ne radi o tom, da mi diskutujemo, da li mi treba da radimo ili ne treba da radimo, da se ovako jedan drugoga ubedujemo, da treba da radimo. To je Ustavom odredjeno da mi treba da radimo. Na nama je sada, da odredimo, kako da iz beremo predodbor. Ima reč gospodin Lazić.

Vojislav Lazić: Gospodo, baš za to što je učinjena velika porreška time što ovi zakoni nisu rešeni u Narodnoj Skupštini, neophodno je nužno, da se ovi zakoni reše u Zakonodavnom Odboru te da bar na taj način dobiju sankciju Zakonodavnog tela i ako je ona slaba i ako će biti prigovora, opet je bolje da Zakonodavni odbor ove zakone donese, nego da ih kasnije donese sama vlada. Zato ja stojeći na tom mislim, da ovaj Odbor treba da nadje puta i načina, kako će najbrže ove zakone rešiti u ovome roku, koji mu ješ na raspoloženju. On ima još svega 50 dana. Kad bi Zakonodavni Odbor svaki dan radio, kad ne bi bilo praznika, opet ne bi mogao stići da ove zakone donese. Ovde ima tri zakona vezana jedan za drugi, koji se moraju zajedno doneti. Zbog toga, zbog te hitnje ja ne bih bio za to, da biramo sada naročite pododbore, pa da se oni bavé možebiti 15 do 20 ili mesec dana i da ne mogu doći do sporazuma i onda kad budu ti zakoni izašli pred plenum odbora, i on će voditi diskusiju i tako bi se mi našli u nezgodnom položaju, kad nam rok ističe, a mi na taj način ne bismo mogli svršiti posao, nego bismo se možda nalazili u pola rada. Zato ja mislim, gospodo, da treba

da uzmemo odmah u pretres sve zakone. Predložiti postoje, Vlada je tu, nadležni ministar neka brani, a Zakonodavni Odbor je tu, da čini svoje predloge i u opšte da se dodje na taj način odmah do definitivnih rešenja. Inače ovako ja nalazim, da neće biti ubrzan rad, nego naprotiv biće usporen. Za to bih ja predložio, da ne biramo naročite sekcije, nego odmah da predjemo na posao onim putem, kako je ovaj odbor izradio predlog za Ustav, da tako izradimo i predloge ovih zakona, o kojima će se onda u plenumu Skupštine glasati za i protiv.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima gospodin Vujičić.

Milorad Vujičić: Gospodo, ja hoću da izjavim svoje žaljenje i svoju osudu, što je u listu »Pravda«, koji treba da bude jedan ozbiljan list, izašla jedna da najblaže rečem neozbiljna ocena o radu Odbora, koji je razmatrao ovaj projekat. Gospodo, predjašnji Odbor radio je koliko je mogao. On je podneo svoj izveštaj Narodnoj Skupštini, taj je izveštaj bio pred Narodnom Skupštinom, koja ga je primila bez reči. Da li su ovi razlozi, koje je Odbor podneo, opravdani ili nisu, to je bila jedino merodavna Narodna Skupština da prosudi. Po ovoj notici, gospodo, po ovoj belešci izgleda, da ni jedna grupa od nas u Skupštini nije bila za to, da mi vršimo našu ustavnu dužnost izuzimajući jedino demokratsku stranku. (Prigovor.) Da to nije tačno, dokaz su Stenografske Beleške.

Ja tvrdim, kao što je poznato svima, da smo članovi radikalne stranke najaktivnije učesće uzimali. Ja sam sâm podneo jedan predlog, koji možda nije bio u saglasnosti sa drugovima u mom klubu, ali je potpuno u saglasnosti sa vladinim predlogom. Ja sam svoje mišljenje obrazložio u našem Klubu. Prema tome ovakova notica nije trebala izlaziti. Jer ako ovako budu pisali listovi stranaka, na koje se vlada oslanja, onda ćemo promašiti cilj, radi kojega je ovo pisano. Zato bih ja hteo, da se u buduće ovako ne piše. To je što sam imao reći. (Glas: To ste mogli napisati u »Samoupravu«. To je razgovor za Samoupravu i Pravdu a ne za Zakonodavni Odbor.) To je više izazivanje nego ono za čim vi želite. (Glas: To je razgovor u novinama.)

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč gospodin Gjonović.

Jovan Gjonović: Gospodo, ja se ne slažem sa onima, i mislim, da imaju i pravo ljudi, koji kažu, da mi ne možemo raditi Zakon o administrativnoj podeli zemlje na nekim drugim osnovama, nego na ovoj kako je predložen. Jer, Vlada je predložila ono, što je Ustav naredio. Sada, pre nego bismo izmenili sav Ustav, mi osnove ovoga zakona ne možemo menjati. Ja sam, gospodo, faktično za to, da Ustav menjamo. Moje gledište možete znati. Ja sam još pri donošenju Ustava kazao, da nije svršeno ustavno pitanje, da je ono još otvoreno i ja bih bio jedan od onih, koji bi tražili reviziju Ustava. Ja sam faktično, za izmenu Ustava i za to, da se korigiraju one osnove, na kojima je postavljen ovaj zakon, u koliko su to donele nove prilike i nov život. A da su one donele izmene, to je jedna nesumnjiva stvar. Jer, vi vidite, ovim putem, kojim se pošlo, teško će se zemlja urediti i učvrstiti. Ali, mi se od osnova Ustava za sad nemožemo odmaći.

Ja neću da govorim sada o ovom zakonu u načelu. Ja sam samo učinio ovu napomenu, zato i povodom onog što je g. dr. Hohnjec govorio. Ostavljam da iznesem svoje primedbe onda, kad budem govorio o zakonu u načelu. Sada je ovde jedno konkretno pi-

tanje, a to je: da li treba da biramo jedan pododbor, koji treba da proučava ovaj zakon, koji je vlada podnela, ili da li treba da mi zakon odmah uzmemo u rad?

Ja hoću odmah da kažem, da bi meni izgledalo biranje jednoga pododbora, naročito u ovakovoj situaciji kakova je danas, kad je naš rad ograničen jednim kratkim vremenom, izgledao bi mi, kažem, da se dva puta hoće da radi jedan isti posao, kako bi se moglo dogoditi, da ne bude ni pretresen ovaj zakon. To bi značilo; vodjenje dve diskusije.

Meni se čini, da će biti prilično velika diskusija o ovom zakonu, pa bi dobro bilo da se on odmah iznese pred plenum odbora. I da Bog da, da ga i u tom slučaju, završimo u onom vremenu kako je to Ustav naložio! Ja bih s toga bio za to, da ne biramo nikakve pododbore, nego da mi u plenumu radimo. Izvestilac će biti gospodin Ministar, a mi ćemo iznositi naše gledište, sporazumevaćemo se ako bude potrebno, u kratko vodiće će se ista procedura kako je to bilo za vreme donošenja Ustava. Tako možemo doći najbliže ka kraju. Ja hoću da vam kažem; da neverujem, da će moći odbor ovaj zakon doneti. Ali ja sigurno verujem; da mi zakon nećemo moći svršiti, ako ga ne uzmemo direktno u rad. Ja bih s toga molio, da plenum odbora odmah uzme u pretres i diskusiju ovaj zakon, a onda druga dva zakona t. j. Zakon o opštoj upravi i zakon o sreskoj i oblasnoj samoupravi treba da se odele i da se za njihovu studiju izaberu pododbori. Oni će imati vremena da studiraju te zakone. Tako će se postići bolja saglasnost i ubrzati se donošenje ovih zakona. Moje bi mišljenje bilo, dakle, da se Zakon o administrativnoj podeli zemlje odmah raspravlja, a za druga dva zakona da se biraju dva pododbora. To je moje mišljenje, a vi, najzad učinite kako mislite.

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč gospodin Kristan.

Etbil Kristan: Gospodo, ja držim, da bi Zakonodavni Odbor morao svom snagom poraditi na tom, da taj zakon sam doneše. Ja se potpuno slažem sa gospodinom izvestiocem, da bi bila jedna nesreća, ako ne bi taj zakon izišao iz Zakonodavnog Odbora, nego ako bi bilo prepušteno vladi, da ona uredbenim putem to izradi. Moje je gledište, da se ne radi samo o tom, kakove će biti granice pojedinih oblasti, nego da je veoma važno pitanje, koliko će narod imati poverenja u ovaj Zakon, koji bude donešen. Ja se bojim, da će cela stvar izgubiti jedan veliki deo od poverenja, ako bude došlo do toga, da se Zakonodavni Odbor kao jedan ekstrakt cele Skupštine nije mogao složiti u tom predmetu i da je to prepušteno vladi.

Ja držim, da je skrajno vreme, da se to pitanje reši i da dodje u narod taj osećaj, koji mu do sada još fali, da smo zbilja jedno, da bude Hrvat, Slovenac i Srbin osećao, da je u celoj zemlji jednako kod kuće, da je ova cela velika država njegova i da mu ne treba da se ograničuje na one uske krugove, u kojima je živio svaki deo do sada. To će se postići samo onda, ako taj zakon dodje iz Zakonodavnog Odbora.

Sada je za mene pitanje jedino to, kojim putem možemo doći do toga, da tu svrhu postignemo. Ja se apsolutno ne bih složio sa gledištem g. g. Jugoslovenskoga Kluba, da se taj predmet vrati Vladi, jer po mom uverenju to bi značilo zakopati taj predmet. (Odobranje.) Jer bi mi dali vladi privilegij da zavlači tim pitanjem tako, da Zakonodavni Odbor ne bi više mogao doći u priliku da reši stvar. Ja se slažem sa gospodom, koja vele, da taj predlog nije bio

donešem kako bi morao da bude, da nije bilo dovoljno obrazloženja itd. Ali sada prepuštati vladi da ona ispravljajući te pogreške, koje su učinjenje, to bi značilo samo podvojiti tu pogrešku.

Naš je zadatak, ma koliko bilo teško, da pokušamo da tu grešku ispravimo. Sad ostaje jedno pitanje da li će biti celishodnije, da pretresemo taj zakon odmah u plenumu ili da još jedan put izaberemo pododbor. Ja shvaćam da može biti razloga i za jedno i za drugo mišljenje. Pošto prvi odbor nije mogao da sviši svoj zadatak u pravo vreme, veoma je opravdana sumnja, da bi taj novi odbor pošao istim putem, da bismo se posle 8 dana našli tamo gde smo danas. Ali ja opet shvaćam onu gospodu, koja žele da ipak jedan pododbor pregleda stvar zato, da bi Zakonodavni Odbor dobio predmet nešto sredjeniji, da bi imao bolju bazu, da na njoj radi. Ali ja držim, gospodo, da bismo se ipak mogli složiti u tome, da pristupimo rešavanju stvari odmah i bez pododbor, jer sigurniji smo, da će se na taj način početi na stvari odmah da radi, dočim nismo sigurni, da će se početi sa konkretnim radom, ako pustimo još deset dana jednom odboru, za koji nemamo nikakve garantije, da će nam on dati bolji materijal nego što ga imamo danas. I to je jedini razlog, gospodo, da se slažem sa onima, koji predlažu i idu za tim, da se odustane od biranja posebnog odbora i da se odmah u plenumu udje u rad.

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč gospodin Moskovljević.

Miloš Moskovljević: I ja, gospodo, kao član upokojenog odbora za administrativnu podelu zemlje hoću da kažem nekoliko reči. Ja smatram i ako nismo pristupili načelnom pretresu ovoga zakona, da je potrebno radi što potpunijeg obaveštenja, da se porazgovaramo ovde, da znamo šta je do sada uradjeno i kako je uradjeno, pa ako je dobro da primimo, a ako je rđjavo da osudimo. Meni je naročito dalo povoda da istaknem neke stvari ono, što je rekao g. Vujičić, da je izveštaj ovoga pododbor, prednet Skupštini i Skupština ga primila, ni jednom reči nije ustala protiv njega, a međjutim Skupština nije ni saslušana. Ja sam se sam bio javio za reč, da dadem Skupštini obaveštenje o tome, ali nisam mogao dobiti reč, pošto nije bilo na diskusiji i prema tome Skupština nije mogla dozvoliti o tome govor. Ali smatram, da pre nego što se pristupi radu, treba i oni članovi, koji nisu bili u odboru da znaju šta je radjeno i kako je radjeno.

Mi smo i ovde čuli a i preko javnosti čuli smo više puta, da se žali što odbor nije svršio svoj posao. I vi se sada busate u grud, medju tim šta je dovelo do toga? Onda kad je trebalo misliti, da se ne doživi ovaj fiasko parlamentarizma niko nije ništa preduzimao, nego izgleda, da je naročito radjeno, da se ovaj posao ne svrši. 28. juna imali smo dve sramote: pre podne ovaj odbor odrekao se je svoga prava da završi povereni mu posao, a posle podne vlada nije imala kvoruma. A sad da vidimo kakva je ta sramota bila. Kao što je kazao g. dr. Hohnjec ovaj zakon o administrativnoj podeli zemlje, koji je Vlada podnela, pretrpeo je poraz u samome Odboru. Njega je Odbor za administrativnu podelu zemlje jednoglasno odbacio. (**Jovan Gjonović:** Zašto niste takav izveštaj podneli i onda o njemu ne bi ovde razgovarali.) Ja sam ustao da Vam dam podatke, koji su Zakonodavnom Odboru potrebni, pre nego što predje na sam rad, da se prečisti kako glasi doslovno izveštaj Odbora za administrativnu podelu zemlje. Tamo se u izveštaju u glavnom navodi da Odbor nije stigao da

svrši rad zbog krize i zbog praznika. (Dr. **Svetislav Popović:** To je Skupština znala, pa je ipak ovaj zakonski projekt uputila Zakonodavnom Odboru.) Ja hoću, gospodo, da istaknem kako je raspoloženje u tom Odboru kod svih grupa bilo. Hoću da kažem pre nego što pristupimo poslu kako je stvar tekla, jer su pali predlozi od strane g. Gjonovića i g. Kristana, koji predlažu da plenum reši taj zakon, prema tome treba da znate šta je tamo radjeno. Tamo u Odboru vladalo je opšte neraspoloženje prema vladinom projektu. (Dr. **Sv. Popović:** Skupština je uputila taj projekt nama.) Ja se pozivam na stenografske beleške. Čak i zastupnik Ministra za Konstituantu je primio i nije pravio od toga pitanje. G. Milorađ Vujičić podneo je svoj predlog, koji nije primljen, a sam zastupnik Ministra za Konstituantu predložio je, da se bez obzira na vladin predlog počne sa Srbijom, da se određene granice oblastima u Srbiji. Kad se posle pristupilo samome radu, u načelnoj debati pokazala se još gora stvar, koja još goru svetlost baca na Parlament a naročito na stranke većine, naime da ni jedan klub stranaka većine za 7 meseci kako je izglasan Ustav nije našao vremena da pretresa taj zakon, da dade svoje gledište o njemu. (Protesti i prigovori.) Nama je stalo, gospodo, do toga da donesemo što bolju administrativnu podelu zemlje i što pre, a Vama nije stalo do toga i dopustite mi da kažem kako je bilo i nemojte da mi smetate. (**Valerijan Pribićević** upada u reč.) Gospodine Pribićeviću, ja nisam čuo do sada da ste vi govorili nego samo drugome smetate. Pokazalo se, da ni radikalni, ni demokratski klub nisu doneli svoje izradjeno mišljenje ni u načelu ni u pojedinostima. (Čuje se: Nije tako.) Tako je. Stenografske beleške su tu i ko se u ovom interesuje, neka uzme stenografske beleške, pa će videti da koliko je radikalna bilo tamo, da je svaki imao svoje zasebno mišljenje. (Čuje se: Pa radikali nisu demokratski. Radikali su radikali.) I da se njihovo mišljenje nije slagalo sa mišljenjem gospodina Ministra, a gospoda demokratski su tada čitali ili ako su govorili, oni su govorili samo o svojim okruzima. Dakle to je slučaj u odboru za podelu zemlje. E, sad dalje, videlo se, da se u tome odboru nije moglo ništa uraditi, pošto je vlada mimo klubova izradila taj projekat i tendencija se u odboru jasno pokazala, da se ovo pitanje ne reši, nego da ostane onako kako je zakonom predviđeno. Odbor je konstituisan 18. novembra i on je za gotovo više od tri meseca stigao da održi svega nekoliko sednica. Na tim sednicama bilo je načelne debate, ali su te sednice bile retke, jer se članovi odbora nisu sastajali izgovarajući se, da je kriza, a taj odbor nije radio i zbog toga što je predsednik odbora g. Nastas Petrović bio mišljenja, da odbor ne može raditi za vreme krize i ako je za to vreme radio Zakonodavni Odbor. Kad je kriza svršena, sednice se nisu sastajale zato, što članovi većine nisu dolazili, te nije bilo kvoruma. Tom prilikom nisu dolazili gospoda poslanici iz većine, a oni nisu hteli da dolaze, te se zato nije ništa uradilo. Za mene je, gospodo, jasno, da se sa rešenjem ovoga pitanja otezalo i da se naročito ne će da reši onako kako Skupština hoće, već se išlo na to, ili da bude onako kako vlada hoće i kako je donela projekat, ili da ne bude podela i da ostane stanje onakvo kakvo je danas, a eventualno da se samo manji okruzi spoje. Mišljenja su bila razna. Jedno je jasno, da nije bilo izradjenih gotovih mišljenja, sa kojim bi se izišlo pred Skupštinu, te da se taj zakon donese što pre. I ja se hoćim, ako bi pošli tim putem ako se izbere jedna sek-

cija za proučavanje ovoga pitanja, da bi doživeli to isto, jer klubovi tek sad pretresaju ovaj najvažniji zakon posle Ustava, od kojega zavisi naše ujedinjenje i konsolidovanje ovih žalosnih prilika, u kojima se nalazimo. I kad klubovi nisu našli za vredno, da o tome ranije razmisle, ja se bojim, da ni sad ne će svršiti to pitanje, ako se to pitanje u sekciji pretresa i da će biti kao i ranije: koliko poslanika, toliko i projekta i da će na kraju ovo pitanje dobiti zakonsku snagu putem uredbe. Zato ja potpomažem predlog brata Lazića i gradjanina Gjonovića, da se ovaj zakon o podeli zemlje pretrese neposredno u plenumu.

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč g. Milan Simonović.

Dr. Milan Simonović: Gospodo, do konačnog izglasanja Ustava nije moglo biti govora o ovom projektu zakona o podeli na oblasti. Trebalo je prvo da se zna, kako će biti mišljenje Narodne Skupštine u tome pitanju, pa da onda na osnovu toga mišljenja nadležni Ministar može da spremi projekat. Ustav je izglasan 28. juna i po tom Ustavu ostavljen je bio rok za svršetak ovoga posla od četiri meseca. To je samo po sebi vreme kratko, da tri zakona tako značajna kao što je zakon o organizaciji državne uprave, zakon o samoupravama, zakon o podeli zemlje na oblasti, budu svršeni za tako kratko vreme, jer je posao ogroman i on iziskuje veliki rad. Ja ne želim, gospodo, da ovdje pravdam g. Ministra i Vladu, ali pravda zahteva da kažem istinu. Dogadjaji, koji su se onda nizali jedan za drugim: atentat, pogibija pok. Draškovića, smrt pok. Kralja Petra i ona mobilizacija, prilično su ometali rad i za ta tri, četiri meseca ja verujem, da smo mogli imati malo vremena i mi i Vlada, da o tome razmišljamo. Vlada je prema tome, gospodo, morala poslednjih dana da na brzu ruku spremi zakonske projekte. Otuda je došlo to, razume se, da mi koji sačinjavamo većinu nismo mogli dovoljno i na vreme da budemo upoznati i orijentisani u tome pitanju. I sada, gospodo, svi mi, ako hoćemo da ova pitanja i ova tri zakonska projekta rešimo pravilno, u saglasnosti s Ustavom i onako kako će odgovarati potrebama zemlje po našem shvatanju, jer, razume se, sva ova tri zakonska projekta izradjena su i sprovedena po principima Ustava, koji je većina izglasala. Ako hoćemo, dakle, da se zakonski projekti, po našem mišljenju, izrade dobro i da budu u saglasnosti s Ustavom, onda treba načelna diskusija o njima da se vodi i može se voditi. To ne smeta ništa samoj stvari. Niko od nas ne može biti u načelu protiv zakonskog projekta o samoupravi. Niko od nas ne može biti u načelu protiv zakonskog projekta o opštoj upravi, niti protiv zakonskog projekta o podeli zemlje. To je, gospodo, izraženo samim Ustavom, to je nama naredjeno i mi to imamo da radimo. O tome u načelu ne može da bude nikakve diskusije. Niko ne može biti drukčijeg mišljenja, t. j. on može da ga ima, ali mi smo vezani samim Ustavom. Dakle, načelna diskusija može da se vodi. Sva je stvar u pojedinostima. Radi proučavanja tih pojedinosti, koje nisu dovoljno proučene i koje, ako se na brzu ruku donesu, mogu da naprave veću štetu, potrebno je ne trčati, nego po mogućnosti pravilno i pametno rešiti sva ta pitanja.

Ja bih, gospodo, s toga potpomogao predlog g. Predsednika i predložio bih sa svoje strane, da se izbere jedan pododbor od 10 članova, u koji bi, po mome mišljenju, trebalo da udju: tri radikala, tri demokrate, jedan iz muslimanske jugoslovenske organizacije, jedan iz kmetijske stranke i dvojica iz opo-

zicije. Taj bi pododbor imao da prouči u pojednostima te zakonske projekte i da o onome na što se bude saglasio referiše nama posle načelne debate, koja bi se za to vreme vodila, da bismo mogli sa malo boljim poznavanjem raspraviti tu stvar, jer bismo se onda malo bolje orijentisali u tim pitanjima.

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč g. Hohnjec.

Dr. Josip Hohnjec: Gospodje! Prej sem izjavil stališče našega kluba. Izjavil sem, da stoji naš klub in velika većina Slovencev in Hrvatov na stališču, da vladni načrt ne velja nič. Dekaz za to je v tem, da ga je tudi odbor za podelo zemlje že zavrnil, in da bi bilo edino logično, da parlament vrne ta predlog vladi, ki naj izdela nov, boljši načrt, ki bo v resnici odgovarjal razmeram v naši državi. Ako, gospodje, smatrate, da to ni potrebno, potem nosite vi odgovornost.

Gospodje, ako bo ta predlog prišel v odbor, potem podpiram gospoda Lazića in gospoda Gjonovića, ki stojita na stališču, da se ne voli sekcija, marveč naj vzame zakonodajni odbor to stvar v svoje roke. Zakaj, gospodje, parlamentarizem v naši državi je došel do absurduma. Naš parlament nima druge naloge in druge pravice, nego da reče k temu, kar predlaga vlada, da in amen. Naš parlament je tak kot Kašperl v majorinetnem gledališču. Sedaj ga potegne eden — recimo gospod Pribičević — sedaj zopet kdo drugi in ta možičelj lepo priklina. Pak je naš parlament.

V tej stvari, ki je tako velevažna, ko gre za administrativno podelo zemlje, bi moral imeti plenum parlamenta glavno besedo, tako bo pa vse izdelal samo zakonodajni odbor. Od 419 poslancev, ki bi pri tej podeli zemlje morali sodelovati, bo delovalo samo 40 poslancev, (Medklici) Komunistom nihče ne smeta. Komunistične mandate je razveljavila večina, no jaz.

Gospodje, sedaj hoćete Vi to število zožiti celo na 10 oseb, in bo cela stvar ležala na teh 10 osebah. Ta desetorica bo izdelala nekak načrt, in ta načrt se bo moral sprejeti v imenu radikalsko-demokratske koalicije. Ako se bo stavil kak predlog, da se to ali ono popravi, boste rekli: Tako je izdelano, tako smo se zedinili, ne moremo ničesar predrugučiti.

Gospodje! Po načelih parlamentarizma bi bilo logično, da ima plenum zakonodajnega odbora to stvar v svojih rokah in se zato pridružujem predlogu gospodov Lazića, Gjonovića in Kristana.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima g. Čubrović.

Dr. Pavle Čubrović: Molim vas, gospodo, ja mislim, da kritika koja se odnosi na rad ovoga odbora ranije i na sve ovo što se dosada radilo, da to ulazi samo u jednu diskusiju, koja se stvarno udaljava od predmeta i koja samo odugovlači posao, koji treba da svršimo. U koliko budemo imali da činimo primedbe, učinićemo ih kad budemo govorili u načelnoj debati. Ovdje je glavno pitanje, da li treba da izberemo odbore, koji će pristupiti odmah poslu, ili ćemo mi kao plenum pristupiti poslu prema materijalu, koji već postoji. Moje je mišljenje, da ne možemo odmah neposredno pristupiti poslu zbog toga, što taj materijal još nije potpuno sredjen. Imamo jedan Vladin predlog, koji može da predstavlja jednu koncepciju svoje vrste, koja bi se mogla uzeti u pretres, inače je sve ostalo razbacano i ne bi se moglo odmah uzeti u pretres tako da se iz njega izvuče konzenca za rešenje ovoga pitanja.

Ako bismo mi pristupili odmah rešenju toga pitanja mi bismo baš onda izgubili u vremenu, jer bismo se rasplinuli u materijal, koji je nesredjen i onda bi se otišlo u jednu veliku diskusiju, koja bi bila suviše besplodna. Baš u interesu samoga rada i što bržeg sredjivanja poslova, neophodno je potrebno, da jedan odbor donese jedan koncizan nacrt toga projekta, jedan odbor koji bi se u tome cilju odredio, kao što sam predložio, da za 10 dana i pre i posle podne radi. Jedan deo materijala, gospodo, postoji i za 10 dana može se mnogo učiniti, a plenumu Zakonodavnog Odbora posle toga ostaje čitav mesec i po dana da se tim pitanjem bavi i da uzima sva pitanja u diskusiju i onda u tome slučaju imamo dovoljno vremena, da to pitanje temeljno proučimo i rešimo.

Ja bih vas dakle molio, da se ovde ne varamo. Mi vidimo kako se i u ovoj maloj diskusiji gubi vreme, a zamislite, gospodo, koliko bi tek izgubili, kad bi an blok prešli na rad na jedan nesredjeni materijal, vi biste tek onda videli, da bi mi izgubili vrlo mnogo vremena, i po mome mišljenju, stvar ne bi bila svršena. Medjutim, kad odbor donese jednu koncepciju, imaćemo bar jednu sredjenu koncepciju.

S toga bih ja molio, da izaberemo jedan odbor, koji će najkraće i najbrže moći ovo pitanje da sredi, kako bismo odmah mogli preći na njegovu rešavanje.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima g. Gjonović.

Jovan Gjonović: Ja ne bih, gospodo, još jedanput govorio o ovoj stvari, da nisu pale izvesne napomene ovde i to neke u govoru, a neke opet iz klupa. Meni se čini, da mi ovim razgovorima ne odugovlačimo stvar, jer je na dnevnom redu, da se ovde dogovorimo i da vidimo kako ćemo raditi na ovome zakonu. Ako je ovo odugovlačenje, zašto onda uopšte da razgovaramo?

G. Čubrović reče, da bi bilo zgodnije da se obrazuje jedan pododbor, da prouči ovo pitanje radi toga, što je ceo materijal nesredjen, pa ako se po njemu lude radilo u plenumu da ćemo razvući još više diskusiju!

Gospodo, mi, koji nismo bili u tome odboru, nismo taj materijal ni dobili i ako je on još i nesredjen, onda je to dvostruka sramota. (Glasovi: Ostavite to »sramota«). Taj je materijal trebalo spremati. Ja ipak mislim, da je taj odbor učinio jednu dobru stvar, što je bar donekle sredio to a ako nije ništa učinio, onda je to faktički žalosno. Ako i nemamo, gospodo, ništa spremljeno, ja ne vidim razloga zašto mi, svaki za sebe to ne smemo srediti, nego da opet moramo da izaberemo jedan mali konklav, koji će to za nas sredjivati, a mi da gotovo ne mislimo i ne radimo ništa? Ja ne bih bio za tu proceduru, jer, na kraju krajeva, kad bi i taj odbor mogao nešto više da uradi, nego Zakonodavni Odbor, mi ćemo opet imati dve diskusije. To je van spora, ma koliki veštaci bili ljudi, koji će to sredjivati, ja kažem, da će ipak biti diskusija velika, kao da oni nisu ništa ni sredjivali. To treba da shvatite ako hoćete, a ako nećete, radite kako hoćete!

Vidite, ja sam u reči, koju sam malo pre rekao, izrazio sumnju, baš zato što je ovo jedan vrlo važan zakon i ja čisto sumnjam, da će ovaj zakon moći biti raspravljen u roku, koji nam ostaje. Mi smo već izbili osam dana i za diskusiju ovako važne stvari ostaje nam još svega 53 dana, računajući u to i praznike. Gospodo moja, to je vrlo malo za jedno ozbiljno raspravljanje, a ako još otkinete i ovih deset dana, koje biste ostavili odboru, onda sračunajte ko-

liko će radnih dana ostati i sračunajte, da li ćemo biti u stanju da svršimo ovaj posao? Ja, pravo da vam kažem, u to sumnjam. Ja sumnjam, gospodo. U interesu ugleda Parlamenta bilo bi, da ovaj Zakon prodje bar kroz jedan odbor i da se preko njega izglasa u Parlamentu.

Vidite, gospodo, ja nisam prijatelj ovoga Ustava ni ovih zakona, koji su podneti, ali sam prijatelj ugleda Parlamenta. A meni se čini, da se ugled Parlamenta u prvome redu ubija neradom. Ako se u Parlamentu poslovi, koje on ima da svrši, ne svrše, onda je sa njegovim ugledom gotovo i svršeno! Baš radi ugleda Parlamenta ja bih bio za to, da se ovaj zakon radi pred ovim telom, koje je od ovog Parlamenta izabrano, pa da posle prodje i kroz Parlament, ali ne zato, što mislim, da je ovaj Ustav dobar, jer on nije dobar, kad je ovakve rokove ostavio. Dakle zato što cenim Parlament i što mi je stalo do njegovoga ugleda, ja bih bio za to, da se ovaj zakon reši u Zakonodavnom Odboru, pa radi toga još jedanput molim, da ne biramo pododbor, da ne krademo radno vreme Zakonodavnom Odboru, jer ćemo onda učiniti ono, za šta smo rekli da treba da prestane jedanput, a to je da se uredbom rešavaju ovako krupna pitanja.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima g. Simonović radi ličnog izjašnjenja.

Dr. Milan Simonović: Izgleda mi, gospodo, da ste me odjavo razumeli, a ja sam se dovoljno jasno izrazio. Ja sam kazao, da plenumu ne smeta da vodi načelnu debatu, a radi same stvari bolje je da u istom vremenu jedan uži odbor detaljnije prouči celu stvar i o tome plenumu referiše.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima gospodin dr. Ante Dulibić.

Dr. Ante Dulibić: Ovde je pala reč da se ima izabrati jedan pododbor i da bi tom pododboru trebalo dati nekoliko dana vremena da ovu stvar prouči. Gospodo, ovde se radi o veoma delikatnom pitanju i ako rešenje ovoga pitanja ne bude ispalo dobro, onda ono zbilja može da donese teških posledica za naše toliko potrebno konsolidovanje. S toga ja mislim, da bi bila velika pogreška, ako bi se mislilo, da bi taj pododbor mogao ovako krupnu stvar u tako malo vremena da reši.

Što se tiče reči, koja je pala, da Zakonodavni Odbor može voditi generalnu raspravu za vreme dokle pododbor radi, to bi značilo gospodo, ništa drugo, nego da se u opšte ništa ne drži do te načelne debate, jer ja ne mogu da pojmem, kako bi se u opšte moglo raditi pre, nego što bi se imao jedan generalni prikaz i generalna kritika celokupnoga projekta, pa sam za to protivnik, da Zakonodavni Odbor radi istovremeno sa pododborom, sem ako se ne smatra naš govor u plenumu kao brbljanje, a rasprava u pododboru kao važna. Za to, gospodo, dokle god se u načelnom pretresu ne bi došlo do nekakve osnove, dotle se ne može misliti, da li će se imenovati jedan pododbor ili neće. Inače kažem, da mi stojimo pred jednom anomalijom: jedan odbor naročito izabran od Skupštine nije mogao to pitanje da reši, već ga je uputio Skupštini sa jednim aktom. U tome pododboru nalazila se vladina većina i bilo bi parlamentarno, da je vlada odmah odstupila, ili da se odmah dala na posao, da kroz 10 do 15 dana sama spremi jednu novu osnovu uvaživši sve poglede, koji su bili izraženi u tom posebnom pododboru. Ovako mi se čini, da koliko god mi radili ipak će stvar biti nesvršena i pogrešna. S toga podupirem predlog g.

Hohnjeca, da onaj rok, koji mislimo dati pododboru sada damo vladi, da ona stvar prouči i da donese jednu zakonsku osnovu, koja će bolje odgovarati mišljenjima i tendencijama, koje je već onaj odbor izrazio.

Predsednik Miša Trifunović: Ina reč g. Ministar.

Ministar za izjednačenje zakona **Marko Trifković:** Meni ova stvar izgleda prosta, ne izgleda mi komplikovana. Ali moram da kažem pre, nego što bi o samom ovom predlogu govorio, dve tri reči g. Hohnjecu.

Mene je g. Hohnjec svojim govorom malo začudio. Ja g. Hohnjeca vrlo rado slušam i on obično vrlo odmereno i simpatične govori. A danas se g. Hohnjec okomio na ovaj zakon tako, da je ispaao i njegov i moj najveći protivnik i izgleda mi iz njegovog govora kao da je on principiellno najveći prijatelj ove administrativne podela, koju ustav predviđa, pa mu je samo krivo, što je Ministar pokvario jednu onako dobru stvar, koju je Ustav predvideo i ovako je nagrdio. Medjutim g. Hohnjec nije prijatelj deobe, koju Ustav predviđa. G. Hohnjec je za autonomiju.

Onaj zakon nije onakav kao što to g. Hohnjec misli. (**Miloš Moskovljević:** Svi su ga osudili. — **Todor Božović:** G. Ministar Pravde je izjavio, da Vlada od toga nije pravila pitanje.) Vi ćete se svi složiti, a mnoga su gospoda to i rekla, da priroda materije, koju je imao da reguliše ovaj zakon, nije laka ne zbog toga što tu treba samo neko naročito znanje, nego što se tu dira u osetljive strane lokalnog života. Moj predhodnik je odredio jednu komisiju pre nego što je donet Ustav, da ta komisija prouči pitanje o podeli zemlje, spremi projekat da ga prouči i da njemu podnese izveštaj. Znače, gospodo, šta se dogodilo? Nekako u sve stvari mi unosimo po malo zle volje, neću da kažem svi, ali ima ih koji u sve stvari pa i najbolje stvari unose zlu volju, pa eto i iz toga odbora jedan član učinio je jednu indiskreciju, pa dok još taj rad nije ni bio podnet Ministru, on je odleteo u novine i digao jedan alarm i rekao kako se izkasapila i upropastila zemlja, što je naše javno mnjenje uzbunilo. Onda smo mi morali da sudelujemo tu komisiju. A treba da dodam, da još nije bilo ništa stvarno izradjeno. Komisija se nije bila sporazumela ni za postavljene 26 centara. I opet se je odletelo u novine i napravila se je čitava uzbuna. Onda sam uzeo jednog jedinog člana, eksperta, pa sam mu rekao: imate da svršite ovu stvar onako kako je najbolje, ali ovu stvar ne treba niko da zna. Ne sme, da se uzbunjuje javno mnjenje, jer nismo još bili doneli ustav. Ne može javno mnjenje, koje su protivnici Ustava već uznemirili, da se i ovim putem uznemiruje i da se govori kako se hoće zemlja da rasparčava. Vi treba, da radite ovu stvar poverljivo, pa kad budete gotovi, onda ćemo videti šta da radimo. Vi, gospodine, dakle imate ovu stvar, da radite diskretno. I gospodin je ovu stvar radio, a posao je bio težak. Vi ste videli, da odbor, kome je bilo određeno vreme od tri meseca da prouči projekat i koji je imao gotov zakonski predlog, nije bio u stanju da svrši u tom roku, te prema tome nije mogao ni da traži od dotičnoga stručnjaka, da to svrši za mesec dana ili za dva meseca. Kad je taj posao sad svršio, ja sam s njim izišao pred vladu i onda je Vlada odredila od svoje strane ministra, a uzeti su iz radikalnoga kluba, jedan predstavnik demokratskoga kluba i u tom odboru je pretresen projekat i

usvojen, pa iznet pred Skupštinu. Zato što je i vlada vrlo dobro znala, kako je to težak zakonski projekat i kako su narodni poslanici partije u tom pogledu osjetljivi, vlada je rekla: ja ispunjavam svoju ustavnu dužnost, ali ja ne pravim pitanje od toga, da mora sve ovako da ostane kao što je u ovom zakonskom predlogu predviđeno. Mogu da dodju izmene i vlada će videti koje od izmena može da primi a koje ne može. Ako vlada ne bude mogla primiti te izmene, uradiće ono, što gospodin Dulibić misli da treba da uradi. Ako nađe da se može s tim složiti, ona će lepo da to primi. (**M. Moskovljević:** Što niste tako radili sa Ustavom?) Vi vidite, gospodo, da se ovde ne radi o jednom lakom nego o teškom predmetu.

Sad jednu reč g. Dulibiću. Gospodin Dulibić kaže, a to je rekao i g. Hohnjec, da je ovaj zakonski projekat Skupština odbacila i da je vlada zbog toga trebala da da ostavku. (**J. Hohnjec:** Odbacio je skupštinski odbor. — **Lj. Trandafilović:** Odbor je izjavio da nije svršio posao.) Ja mislim, da će i g. Dulibić i g. Hohnjec priznati, da u tome izveštaju skupštinskoga odbora stoji, da odbor nije mogao raditi zbog toga, što je Vlada bila u krizi. (**M. Moskovljević:** Ali je počeo da radi.) I da su bila dva praznika. E, pa, gospodo, kad odbor to navodi, onda je jasna stvar, da odbor to navodi zato, da opravda što on u onome roku, koji mu je Ustav ostavio, nije mogao posao da svrši. Inače da je odbor hteo da odbaci vladin zakonski projekat, ne bi navodio praznike i vladinu krizu, nego bi prosto kazao: ne valja predlog, predlažem, da se odbaci. U ostalom, gospodo, ja sam i malo pre rekao, da su Ustav radili politički ljudi i oni su znali, kako je administrativna podela osetljivo pitanje i znali su kakvih ima sve prepreka, da se to pitanje može uspešno svršiti, pa je zato i predviđeno u Ustavu, da Vlada ima dužnost u roku od četiri meseca po proglašenju Ustava, da podnese zakonski projekat Skupštini o administrativnoj podeli i da Skupština ima dužnost u roku od tri meseca da donese svoje rešenje. Ako ona to ne bi učinila u tome roku, onda Zakonodavni Odbor ima u roku od dva meseca da ga svrši, a ako ga ne bi Zakonodavni Odbor u tom roku svršio, onda ima vlada u roku od mesec dana da uredbom izvrši podelu. Vidite, Ustavotvorna je Skupština očigledno htela, da i zakonski predlog o podeli zemlje svrši, a kako je Ustavotvorac vodio računa o svima teškoćama, koje stoje na putu brzom donošenju toga zakona, to je on i odredio rokove i za vladu i za Skupštinu i za Zakonodavni Odbor. I zato i ne možemo ovaj odbor toliko osudjivati što ovaj posao nije svršio.

Ovde je pao jedan predlog. Ovde ima dva mišljenja. Da li ovaj zakonski predlog treba pretresati sada odmah ovako u ovome skupštinskom plenumu ili bi trebalo izabrati iz ove Skupštine jedan Odbor, koji će taj predlog da prouči u roku, koji mu ova Skupština ostavi a da podnese svoj izveštaj o ovom projektu. Gospodo, ja sam naročito izbegao izraz »Zakonodavni Odbor«, pa sam upotrebio reč »Skupština«. Jer šta vi sada, gospodo radite? Vi niste Odbor, vi ste sada Skupština. (**Miloš Moskovljević:** Na žalost, tako je!) I zato što ste vi, gospodo, Skupština, ozbilnost posla i autoritet parlamenta, o kome je tako lepo govorio g. Gjonović, zahtevaju, da vi izaberete jedan Odbor, da mu ostavite rok i da mu kažete: mi kao Skupština ne možemo da pokupimo sad onaj materijal, koji je došao iz zemlje i iz države, nego imate vi da proučite ove zakonske predloge i sav taj materijal i da podnesete u roku od 15 dana

izveštaj i mi ćemo onda kao Skupština da diskutujemo. I ja mislim, da je to najpravičnije, jer ugled Parlamenta i poštovanje zakona i Ustava zahtevaju, da vi izaberete jedan Odbor od 10 do 12 lica, da im ostavite jedan rok na pr. 15 dana i onda bi vama ostalo još 45, pa kad oni za 15 dana svrše, zašto mi ne bismo mogli za 3 puta po 15 i to da svršimo dobro.

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč g. Gjonović radi ličnog objašnjenja.

Jovan Gjonović: G. Ministar se osvrnuo na ono, što sam ja kazao i tvrdio drugo nešto, sasvim obrnuto od onoga što sam ja dokazivao. On kaže da bi bilo u interesu ugleda parlamentarizma, ako bi se izabrao jedan Odbor pa pred nas izišao i onda da rešavamo o ovom zakonu. E, vidite, kad bi ovo bila urella, onda bismo mi bili faktički skupština, jer preko nas i našeg rešenja ne može se tražiti nikakvo drugo rešenje. Ali ovo nije uredba, nego jedan zakon, koji se radi po skraćenoj proceduri i mi, u ovom slučaju, nismo Skupština, nego Odbor skupštinski. Naš rad, kao što znate, ide pred Parlament, da ga on odobri. I ja onda, ne vidim na kakav bismo način podigli ugled Skupštine, ako bismo uzeli proceduru još zapleteniju od odredbe, koju Ustav predviđa i kad bi stvarali sebi jedan autoritet koji nemamo, kad bismo sebe proglasili Parlamentom? Ja se bojim, da bismo mi, na taj način ugled Parlamenta malo i smanjili. Ja sam to htelo da kažem na ovu reč g. Ministrovu. Ali, gospodo, ja bih vas molio za dopuštenje da još jednu stvar krenem ovom prilikom.

Predstavnici ove grupe ovde pred nama su izjavili, da je ovaj zakon odbačen u Odboru, koji je Skupština bila izabrala da ga reši. Nama je u Skupštini prečitano, da on nije odbačen nego da se Odbor izvinio, da nije mogao da ga svrši. Ovo nije laka niti sitna stvar. Ovdje stojimo pred jednom činjenicom: ili da je skupštinski odbor falsifikovao izveštaj i obmanuo Skupštinu ili predstavnici partija, koji su dali izjave, ovde, nisu dovoljno tačno kazali kako su stvari tekle u Odboru za administrativnu podelu zemlje. Ja mislim, da je u interesu ugleda parlamenta, da se ova stvar raspravi. Ja ne dozvoljavam ni kao član Zakonodavnog Odbora, niti kao član ove Skupštine, da me iko mistificira, pa ne mogu to dopustiti ni Odboru niti ikom drugom. I zato molim, kad se ova stvar raspravi, kad se svrši ova prva diskusija, da i ovu stvar raspravimo.

Vojislav Lazić: Ja sam po drugi put uzeo reč, da ispravim neke navode g. Simonovića. On je predložio neki odbor, ali je njegov predlog tako nejasan, da ja mislim, da je apsolutno nemoguće primiti ga. On predlaže jedan odbor, koji bi imao ovaj zakonski predlog da uzme u pretres i kaže: neka se vodi diskusija načelno. Ja ne mogu da razumem to, da posebno vodi diskusiju načelnu taj pododbor, a posebno zakonodavni odbor. Tu je stvar lepo objasnio g. Dulibić, ako Zakonodavni Odbor vodi načelnu diskusiju o zakonskom projektu, koji je upućen pred nas od strane vlade, šta će onda da radi taj Odbor, koji mi biramo? I on će može biti u isto vreme voditi načelnu diskusiju o istom zakonu, i ako on učini izvesne izmene i izidje sa svojim projektom pred nas, onda znači, da treba da vodimo ponovo diskusiju o njegovom predlogu i onda bismo mi samo džabe upropašćavali vreme vodeći diskusiju o vladinom predlogu, a posle toga i diskusiju o predlogu ovoga pododbora. Taj je predlog tako nejasan, da se ne može primiti. I to bi po mome mišljenju bilo štetno. Lepo

je g. Dulibić objasnio, da može biti reči o izboru toga odbora samo kao redakcionog. Pošto se završi diskusija i pošto se o ovom zakonskom predlogu izradi izvesan elaborat, onda se može u tome redakcionom odboru stvar ponovo pregledati i doterati. Zato ja i mislim, da je nemoguće primiti ovaj predlog g. Simonovića, nego da ga treba odbaciti.

Što se tiče predloga g. Ministra, koji takodje insistira, da se izabere jedan Odbor, ja mislim, da je i taj predlog nezgodan. Nezgodan je zato, što skraćuje rok Zakonodavnom Odboru. Gospodin Ministar, izgleda, nije bio na čisto s tim, da ovo nije poslednja instancija, da smo mi samo jedan skupštinski odbor, da mi samo imamo da spremimo zakonski projekat, a da će Skupština ipak o njemu glasati. (Ministar za Izjednačenje Zakona **Marko Trifković:** Ali bez prava da o njemu diskutuje.) Mi ne možemo uzeti na sebe ulogu Skupštine, mi nismo cela Skupština, mi smo jedan odbor samo, jedno uže telo Skupštine i mi imamo samo da pripremimo materijal za zakonski projekat, a Skupština ima o njemu da glasa. I, sada to što se on ima doneti po skraćenom postupku, što ne može biti diskusije, to je drugo pitanje. Ja bih molio, da g. Ministar da ovde objašnjenje, kako on smatra ova druga dva zakonska projekta, da li su i oni ograničeni ovim rokom, da li se i oni moraju doneti u onome roku, u kome i zakon o administrativnoj podeli zemlje, ili taj rok ne važi i za ova dva zakona, a to su Zakoni o Samoupravi i Zakon o Opštoj Upravi. Ovdje stvar nije jasna, a ja bih želeo, da ova dva zakona ne potpadaju pod taj rok. Ja bih voleo, da ovi zakoni ne dodju pod udar kratkoga postupka nego da budu slobodno diskutovani pred Narodnom Skupštinom ali, na žalost, izgleda, da će i oni doći pod udar člana 135. Ustava, da će i oni biti rešeni po ovoj skraćenoj proceduri. Molim, dakle, g. Ministra da nam o ovome da obaveštenje.

Predsednik Miša Trifunović: Molim Vas, gospodo, zauzmite mesta, ako hoćete da svršimo posao, ovako ne možemo raditi. Ima reč g. Moskovljević.

Miloš Moskovljević: Ja moram da reagiram na dve stvari iz govora gosp. Ministra. Ja hoću ovde da istaknem i da dokažem, da ovaj zakonski predlog nije primljen u odboru za administrativnu podelu zemlje, nego da je odbačen, ma da Odbor u svom izveštaju Skupštini ništa o tome ne govori. On samo izveštava Skupštinu, da on nije mogao da svrši svoj posao, a zašto nije mogao da svrši ne kaže ništa, on ne kaže ništa da li je on počeo da radi i što je u opšte radio.

Predsednik Miša Trifunović: Ja sam pustio da ovde može svaki član više puta da govori o toj stvari za to, kako ćemo da pristupimo ovom velikom poslu, ali, gospodo, nemojte da govorimo ovde o tomu kako Odbor nije ni započeo posao.

Miloš Moskovljević: Ovo je važna stvar, da li je taj predlog primljen ili je odbačen. (Dr. **Šećerov:** A što se to Vas tiče?) Kako me se ne bi ticalo. To je neučtivost od Vas, gospodine! Mi imamo stenografske beleške, izvolite gledati i uveriti se. Lako se je o tom uveriti iz stenografskih beležaka. (**Jovan Magovčević:** To nije istina, Vi ne govorite istinu. Vi vredjate, ako tako govorite.) Vi vredjate kad nećete da slušate. Ja molim gospodina Predsednika, da bi se ova stvar rasčistila, da se uzmu stenografske beleške. (**Valerijan Pribičević:** To je opstrukcija.) To nije opstrukcija, nemojte da me smetate, gospodine igumane.

Predsednik Miša Trifunović: Gospodine Moskovljeviću, moram da Vam kažem da neću više do-

zvoljavati da se govori o prošlom nekom odboru. Govorićemo o radu Zakonodavnog Odbora što on ima da radi. Mnogo smo već vremena utrošili na to, da li je onaj Odbor svršio ili nije. Meni se kao predsjednika ne tiče to mnogo, što je onaj odbor radio, tiče me se samo što ćemo mi da radimo.

Miloš Moskovljević: Mi ne možemo da govorimo što ćemo raditi ovdje, ako se ne obazremo i na ono što je radjeno ranije. Ja govorim o zakonskom projektu. Način našega rada zavisi od toga da li ćemo mi da preradimo taj projekat ili da nam vlada izradi sasvim drugi projekat. (Nastaju prigovori.)

Predsjednik **Miša Trifunović:** Gospodin Vujičić je član odbora i on zna kakav je Odbor dao izveštaj.

Milorad Vujičić: Tako je. Ja ću ukratko da prikažem, a tu su i svjedoci i ostala gospoda, koja su tamo bila, hoću da prikažem kako se stvar ima. Ne može se kazati, da je odbor u načelu odbacio projekat Vlade; to nije. Da smo mi to odbacili ne bi onda o tom razgovarali. Mi smo samo odbacili onu kartu, jer nismo hteli one granice, ali načelno mi smo to prihvatili. I u tom smislu treba govoriti o odbacivanju ili neodbacivanju.

Miloš Moskovljević: Ovo što je kazao g. Vujičić, to sam i ja htio da kažem, ali to samo malo drukčije izgleda. To je isto i g. Ministar pomenuo i kazao, da nije istina, da je odbacjen ovaj zakonski predlog, a neki su dobacili: »nije istina da su svi bili nezadovoljni, već je bilo zameraka u pojedinostima«. Ali, gospodo moja, ovaj zakonski predlog ovako kako je nama podnet i nema drugo ništa nego pojedinosti. Mi nemamo nikakvih motivacija, kojim se je načelima taj odbor rukovodio, da li su uzete u obzir odredbe predviđene prvim stavom 95. čl. Ustava, da se zemlja može deliti samo na osnovi geografskih, prirodnih i socijalnih uslova, ili ima nekih drugih uslova, principa za koje mi ne znamo. I kad je bila vodjena načelna diskusija u odboru za podjelu zemlje, ja sam kazao, da je potrebno, da nam ili g. Ministar ili jedan od eksperata, koji su učestvovali u izradi zakona, kaže čime su se rukovodili pri izradi projekta, pa bismo mi možda usvojili njihove razloge i njihove poglede. Medjutim, nama nije niko ništa rekao.

Predsjednik **Miša Trifunović:** Ima reč gospodin Ministar za Konstituantu.

Min. za Konstituantu **Marko Trifković:** Ja hoću da uzmem u odbraanu onaj odbor i da kažem, da nije tako kao što kaže g. Moskovljević. Ja ne znam čemu doprinosi ovako držanje g. Moskovljevića. Sam g. Moskovljević je bio član toga odbora i vrlo dobro zna kakav je bio rad toga odbora.

Merodavno je ono, što je odbor kazao u svome izveštaju: »I ako su svi članovi odbora bili potpuno toga svesni, da je neophodno potrebno, da o ovako krupnom pitanju kao što je pitanje podele naše zemlje na oblasti, donese na kraju krajeva svoju definitivnu odluku Narodna Skupština, kako je i njen poslovnik propisao, a ne po skraćenom postupku, koji je članom 133. Ustava utvrđen, ipak je odboru to bilo nemoguće učiniti iz ovih razloga: Samo pitanje podele zemlje na oblasti je, po prirodi svojoj, veoma komplikirano i već po toj osobini svojoj opsežno i teško, tako da je rok, koji čl. 135. Ustava određuje i odboru u Nar. Skupštini i suviše kratak bio, da bi bilo nemoguće samom odboru za tako kratko vreme izraditi svoje mišljenje o tom zakonskom predlogu i da se i ne govori o tome, da je u tom pogledu Nar. Skupština imala da da svoju definitivnu odluku o njemu«.

Pominjući zatim i krizu vlade, koja je duže vreme trajala i katolički i pravoslavni Božić odbor nastavlja: »Odbor je na svojih 12 sednica pretresao podneti mu zakonski predlog, ali se uvek to pretresanje vršilo u granicama načelne, opšte diskusije i nije mogao stići da pridje detaljnom pretresanju« i završava i na završetku kaže: »Najzad Odboru je čast izjaviti gospodinu Predsjedniku, da nije bio u mogućnosti ceniti zakonske predloge: o opštoj upravi i oblasnoj i greskoj samoupravi, koji su mu predložili također na ocenu bili upućeni«.

G. Moskovljeviću sve je ovo bilo poznato; jer u svom odvojenom mišljenju on veli: »Ne mogu se složiti sa izveštajem većine odbora za administrativnu podjelu zemlje, jer smatram, da u njemu nisu izneti pravi razlogi zašto odbor nije svršio povereni mu posao«.

Ovako je, vidite, g. Moskovljević kritikovao u odboru odbor a sad hoće i ovdje. On zna kakav je izveštaj (**M. Moskovljević:** Ne odgovara istini!) To je vaše mišljenje, ali je samo nezgodno, da tako kažete za jedan veliki odbor. U ostalom jedno je nesumnjivo tačno a to je, da odbor nije odbacio ni u načelu ni u pojedinostima ni jedan od tri Vladina predloga, koji su pred njim bili. To jasno potvrđuje sam odborski izveštaj.

Predsjednik **Miša Trifunović:** Ima reč gospodin Hohnjec.

Dr. **Josip Hohnjec:** Gospodje! Moja dužnost je, da na besede gospoda ministra, ki je rekel, da moja trditev, da je odbor za podjelo zemlje zavrnil vladni predlog, ni točna, odgovorim, da je ta moja trditev popolnoma točna. Dokaz temu so stenografični zapisniki. Vprašati morete tudi predsednika odbora za podjelo zemlje g. Nastasa Petrovića, ki vam bo isto potrdil. Dokaz temu so stenografični zapisniki poedinih sej, in izvolite samo pogledati. Tam je dokazano, da je odbor zavrnel vladni načrt, ki je bil v razpravi.

Popolnoma vseno pa je, ako se pravi: načelno ali v poedinosti. Zavrñjen je bil, to stoji v stenografičnih zapisnikih.

Predsjednik **Miša Trifunović:** Molim gospodo, je li Zakonodavni Odbor voljan da se zaključaj primanje govornika? (Jeste.) Onda imaju da govore g. Simonović i g. Račević. Ima reč g. ministar.

Ministar za izjednačenje zakona **Marko Trifković:** Ja ne znam zašto g. Hohnjec ostaje uporno na mišljenju, da je odbor odbacio predlog o administrativnoj podjeli zemlje i tera da čitam stenografske beleške. Izveštaj Odbora je merodavan za nas. Ja nemam potrebe da čitam stenografske beleške o radu odbora naročito kad ih ni g. Hohnjec nije pročitao, meni je sasvim dovoljan izveštaj Odbora. A kad Odbor u izveštaju Narodnoj Skupštini kaže, da predlog nije proučio zbog nedovoljnosti vremena, šta ću ja sad istraživati šta su članovi toga Odbora razgovarali. Ja molim g. Hohnjeca, da u interesu svoga ličnoga dostojanstva ne insistira na tome, da je Odbor odbacio projekat samo zato, što je neki od članova odbora govorio protiv i što je to zabeleženo u stenografskim beleškama, kad postoji odborski jasan i razgovetan izveštaj podnet Nar. Skupštini, koji tvrdi protivno.

Dr. **Josip Hohnjec:** Ja imam da odgovorim gospodinu Ministru samo ovo. Ja ostajem pri svojim rečima i ja se pozivam na stenografske beleške. Tamo stoji zapisano, da je zakonski projekt o administrativnoj podjeli zemlje u odboru odbacjen.

Milorad Vujičić: Pa baš i da je taj projekat odbacjen, šta to nas vezuje?

Dr. Milan Simonović: Ja sam, gospodo, tražio reč ponovo da reagiram na govor g. Voje Lazića. Ja neću sporiti, da je moj predlog nejasan, neodređen, ali ja i sad ostajem pri njemu i mislim; da je neophodno potrebno, kad imamo tri važna zakonska projekta pred nama, da jedan uži krug ove Skupštine kako je naziva g. Ministar odnosno uži krug Zakonodavnog Odbora prethodno zasjedne i detaljno se upozna s jednim, s drugim i s trećim zakonskim projektom. Ja tvrdim, da mi ne možemo ni načelnu debatu temeljno voditi o svima projektima na jedared, nego moramo početi sa jednim od njih. Dakle ta pitanja treba prethodno da se razrade u užem odboru i jedan od tih članova užega odbora uzeće da referiše o zakonskom projektu o opštoj upravi, drugi član da referiše o oblasnoj i sreskoj samoupravi, a treći da referiše o projektu o podeli na oblasti i na taj način taj uži odbor određiće pravac načelne diskusije. Ali, gospodo, ja sam kazao, da ako opozicija insistira na tome, Zakonodavni Odbor može početi načelnu debatu, a to može učiniti sa ovih razloga, što smo uvideli najčešće teškoću u detaljima o podeli zemlje na oblasti, jer to je glavno pitanje o kome ćemo se spoticati. Dokle bude pribiran materijal, dokle bude sve to proučeno u užem odboru, ako je opoziciji do detalja, opozicija može o svima ovim projektima da debatuje.

Milosav Rajčević: Ovde se, gospodo, pretresalo pitanje, da li je Odbor o podeli zemlje na oblasti podneo izveštaj i da li je ovaj izveštaj odbačen. Ja mislim, da ta stvar u ovome slučaju nije važna. Svakojako moramo verovati onome, što je sam Odbor u svome izveštaju kazao, to je za nas merodavno. A da je baš taj zakonski projekt i odbačen, to ne bi mnogo značilo, mi moramo pristupiti rešenju toga pitanja. Sad dolazi pitanje kako ćemo da odpočnemo rad sa ovim zakonskim projektima, da naš uspeh bude kao što treba. Ja mislim, da onako isto kao što je Ustavni Odbor radio, tako isto moramo i mi raditi ovde kao Zakonodavni Odbor.

Mi svakojako moramo imati jedan odbor, koji će te stvari sredjivati, jer ako bi otpočeli ovako da rešavamo, onda mi to pitanje ne ćemo nikad definitivno rešiti. Mi možemo to pitanje u načelu primiti, a u pojedinostima, kako će pojedini okruzi biti razgraničeni i da li će koji srez doći pod jedan ili drugi okrug, to je jedno od najvažnijih pitanja i u detaljima to pitanje opšta sednica ne će moći rešiti, nego pododbor, koji će stvar potpuno proučiti i nama na rešenje podneti. Stoga moje je mišljenje, da treba da pristupimo izboru odbora.

Predsednik Miša Trifunović: Gospodo, debata je završena. Mi treba da pristupimo jednom zaključku. Mišljenja su bila ovde iskazana sa dve strane. Jedna gospoda su za to, da se odmah pristupi rešenju ove stvari, a druga su gospoda za to, da se izabere jedan pododbor. Ja molim, da se po tome dogovorite i zato ću dati pet minuta odmora, pa ću onda staviti na glasanje. Izvolite se sad sporazumeti o tome i dogovoriti koliko će članova biti izabrano u taj pododbor.

Jovan Magovčević: Ako većina bude za pododbor, treba znati hoće li biti tri pododbora ili samo jedan pododbor za sve zakonske projekte.

Predsednik Miša Trifunović: Gospodin Ministar je mišljenja, da treba da bude jedan pododbor za sva tri zakonska projekta, jer su oni u vezi.

Ministar za Konstituantu Marko Trifković: Ja sam mišljenja, da treba da bude jedan pododbor za

sva tri projekta, pošto sva tri projekta stupaju u život jednog istog dana.

(Nastaje odmor. — Posle odmora.)

Predsednik Miša Trifunović: Gospodo, nastavljamo sednicu.

Meni je, gospodo, saopšteno, da su se predstavnici partija sporazumeli, da se bira jedan odbor za sva tri zakonska projekta. Jeste li za to, gospodo? (Prima se.) Isto tako, gospodo, saopštena su mi imena članova, koji su iz pojedinih partija ušli u ovaj odbor.

Vojislav Lazić: To su se složile vladine grupe. Ja hoću da se principijelno reši i da se zna, ko će snositi odgovornost, ako ovi zakonski projekti ne budu rešeni. Ja sam za to, da se pre glasa to pitanje, te da se zna, koji su za to, da se biraju ti odbori, a koji su za to, da se odmah pristupi rešavanju tih zakonskih projekata.

Predsednik Miša Trifunović: Stavicu na glasanje, gospodo. Koja su gospoda za to, da se bira jedan odbor za sva tri zakonska projekta, izvoliće sedeti, a koja su gospoda protiv toga, a za to, da se odmah pristupi radu u plenumu, izvoliće ustati. (Većina sedi.) Gospodo, većina je za to, da se bira odbor. Ja ću gospodo, samo reći kako je meni saopšteno, a vi ćete odlučiti.

Meni je, gospodo, saopšteno, da su se partije sporazumele, da radikalna partija da tri člana i tri zamenika, demokratska partija tri člana odnosno tri zamenika, gospoda iz muslimanskog kluba, republikansko-socijalističkog, iz kmetijske partije, iz jugoslavenskog kluba i iz zemljoradničke partije da dadu po jednog člana i po jednog zamenika.

Meni su, gospodo, saopštena imena ovih članova, koji bi imali ući u taj odbor. Od radikala gospoda: Ljuba Jovanović, Raja Filipović i Milan Simonović kao članovi, a gg. J. Radonić, M. Vujičić i M. Rajčević kao njihovi zamenici. Iz demokratske stranke: K. Timotijević, V. Vilder i Jovan Magovčević, a kao zamenik dr. Slavko Šćerov, Ljuba Trandafilović i Manojlo Sokić. Iz muslimanske stranke: Hranica, a kao zamenik Omerović. Iz republikanske i socijalističke stranke: Kristan, a kao zamenik Krsta Pejović. Iz kmetijske stranke: Drogenik, a kao zamenik Miloradović. Iz Jugoslavenskog kluba: Duličić, a kao zamenik Hohnjec. Iz zemljoradničke stranke: Moskovljević, a kao zamenik Franić.

Vojislav Lazić: Ja bih hteo da se pre o tome glasa.

Predsednik Miša Trifunović: Stavicu na glasanje.

Vojislav Lazić: Kod određivanja broja lica u ovaj odbor, koliko će koja grupa dati, ja nisam sudelovao u sporazumu. Ja nalazim, da je ovako kako je ta srazmera predložena nesrazmerno.

Predsednik Miša Trifunović: Stavicu na glasanje. G. Ministar složio se, da bude 11 članova, da radikali dadu 3, demokrati 3, a ostalih pet partija po jednoga, svega 11 članova. Stavicu na glasanje. Ko je za to, da bude u odboru 11 članova izvoliće sedeti, a ko je protiv neka izvoli ustati. (Većina sedi.) Gospodo, rešeno je da bude 11 članova, a s tim je rešeno onako kako su partije već dale imena. Samim tim je ovo pitanje svršeno. Molim sada za rok. Koliki rok želite? (Glasovi: 12, 15, 10.) Ima za rok 15 dana, ima 12 dana i ima 10 dana. Ja ću redom da stavljam na glasanje. Reč ima g. Gjonović.